

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2021 roku, wydanym w sprawie sygn. akt V GC 1106/19, Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim:

- **zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz W. D. kwotę 7.876,59 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie (pkt 1.),**
- **oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2.),**
- **zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.747 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3.),**
- **nakazał pobranie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim od powoda i pozwanego nieopłaconych w sprawie kosztów sądowych (pkt 4. i 5.).**

(wyrok – k. 190, uzasadnienie – k. 202-206)

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo w zakresie kwoty 7.231,39 zł wraz z odsetkami oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Skarżący zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

1. art. 805 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w związku z art. 65 § 2 k.c. przez jego niezastosowanie i dokonanie błędnej wykładni oświadczeń woli złożonych przez strony umowy ubezpieczenia, a w konsekwencji przyjęcie, iż powodowi przysługuje odszkodowanie ze sporządzenia prywatnej ekspertyzy, a w szczególności: pkt 7 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Autocasco zatwierdzonych przez Zarząd (...) w dniu 12 lipca 2018 r. (dalej: OWU AC), zgodnie z którym ubezpieczenie obejmuje: 1) Pojazd, 2) Bagaż podręczny, 3) foteliki do przewozu dzieci, które znajdują się w chwili Szkody w Pojeździe, poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, iż zakres ubezpieczenia OWU AC obejmuje koszty sporządzenia prywatnej ekspertyzy na zlecenie powoda,

2. art. 361 k.c. w związku z art. 822 § 1 k.c. w związku z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym, Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że poniesienie przez powoda kosztów sporządzenia prywatnej ekspertyzy stanowi normalne następstwo szkody z dnia 31 grudnia 2018 roku jak również wydatek celowy i uzasadniony ekonomicznie, pomimo faktu, iż powód jest podmiotem, który świadczy profesjonalne usługi w zakresie oceny ryzyka i szacowania poniesionych strat, a nadto faktura dokumentująca przedmiotowy wydatek wystawiona została przez (...) sp. z o.o., w której współnikiem oraz Prezesem Zarządu jest powód.

3. art. 509 § 1 k.c. poprzez uznanie, iż poszkodowany przeniósł na powoda umową cesji wierzytelność z tytułu kosztu prywatnej ekspertyzy, podczas, gdy umowa cesji zawarta pomiędzy poszkodowanym a powodem nie obejmowała przeniesienia wierzytelności z tytułu kosztów prywatnej ekspertyzy, ponieważ nie zostały one poniesione przez poszkodowanego.

4. art. 361 § 1 k.c. w związku z art. 805 § 1 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że w tak ustalonym stanie faktycznym istnieją podstawy do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego za szkodę w postaci odszkodowania za uszkodzenie pojazdu powoda ponad kwotę 11.545,20 zł,

5. art. 805 § 1 k.c. w związku z art. 353¹ k.c. w związku z art. 65 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i dokonanie błędnej wykładni oświadczeń woli złożonych przez strony umowy ubezpieczenia, a w konsekwencji przyjęcie, iż powodowi przysługuje odszkodowanie w wysokości wyższej niż obliczona na podstawie stosownych postanowień

OWU AC, a w szczególności: pkt 85 OWU AC, poprzez oparcie się na wariacie opinii biegłego, w którym biegły nie zastosował zapisu pkt 85 OWU AC, zgodnie z którym wobec nieprzedstawienia przez Ubezpieczonego faktur lub rachunków dokumentujących koszty naprawy Pojazdu lub nieudostępnienie naprawionego Pojazdu do oględzin na żądanie (...), ustalenie wysokości odszkodowania przez (...) następuje w oparciu o stawki za roboczogodzinę w wysokości 60 zł netto i ceny części oryginalnych pomniejszonych o 35%,

6. art. 361 k.c. w związku z art. 824¹§ 1 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że w tak ustalonym stanie faktycznym, istnieją podstawy do przyznania na rzecz powoda dodatkowej kwoty 6.621,49 zł tytułem odszkodowania za szkodę z dnia 31 grudnia 2018 r.

7. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez dokonania dowolnej, a nie swobodnej oceny opinii biegłego i zaakceptowania przez sąd ustalonej przez biegłego wyceny kosztorysowej szkody na kwotę 18.166,69 zł brutto, w sytuacji gdy uzasadnione koszty naprawy wynosiły 11.545,20 zł brutto.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa także co do kwoty 7.231,39 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 783,53 zł od dnia 29 kwietnia 2019 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 6.447,86 zł od dnia 28 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za I i II instancję według norm przepisanych, z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

(apelacja – k. 212-216)

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(odpowiedź na apelację – k. 227-235)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest zasadna w znacznej części.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do zarzutu naruszenia prawa procesowego w postaci przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczną z zasadą swobodnej oceny dowodów ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, bez wszechstronnego rozważenia całego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie.

Zarzut ten uznać należało za niezasadny. Przyjęcie bowiem określonego wariantu likwidacji szkody na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych to nie kwestia oceny dowodów, lecz oceny prawnej zgłoszonego roszczenia, to zaś podlega rozpatrzeniu w ramach zarzutu naruszenia prawa materialnego. Podkreślić należy, iż Sąd Rejonowy opierając się na opinii biegłego dokonał ustaleń faktycznych odnoszących się do kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu V. nr rej. (...) w różnych wersjach – uwzględniających technologię naprawy, różne rodzaje rodzaj użytych części oraz koszty roboczogodziny, co odpowiada pewnym wariantom naprawy wynikającym z OWU AC. Poczynionych w tym zakresie ustaleń skarżący nie kwestionuje, nie zarzuca też braku jakiś ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia. Swoje stanowisko opiera na zarzucie błędnego oparcia się przez sąd na jednym z ustalonych wariantów naprawy, kwestionuje więc ocenę prawną sądu.

Za uzasadniony uznać należy zarzut naruszenia wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego w powiązaniu z postanowieniami umownymi.

Niewątpliwie bowiem poszkodowanego, w którego prawa wstąpił powód, i pozwanego ubezpieczyciela łączyła umowa dobrowolnego ubezpieczenia autocasco dla pojazdu marki V. nr rej. (...), potwierdzona polisą nr (...). Umowa ta zawarta została w wariacie Warsztat. Częścią składową zawartej umowy były Ogólne Warunki Ubezpieczenia

Autocasco (zwane dalej OWU AC) i to one określały zarówno warunki zawarcia umowy (pkt 36), kwalifikacji szkody jako częściowej lub całkowitej jak i zasad ustalania odszkodowania przy szkodzie częściowej (pkt. 82-87). Nie może budzić wątpliwości, że strony umowy ubezpieczenia wiązały te postanowienia OWU AC, a zatem w momencie zaistnienia szkody w pojeździe V. ustalenie jej rozmiaru nastąpić powinno zgodnie z postanowieniami umownymi. Zgodnie zaś z tymi postanowieniami w wariancie Warsztat wysokość odszkodowania ustalana powinna być na podstawie rachunków i faktur, które potwierdzają naprawę pojazdu zgodnie ze sposobem naprawy i kosztorysem ustalonym w toku postępowania likwidującego szkodę, przy uwzględnieniu stawek za roboczogodzinę obowiązujących w warsztacie wykonującym naprawę – nie większych niż średnia stawka stosowana przez ASO na terenie województwa, w którym znajduje się warsztat i z uwzględnieniem cen części oryginalnych. W sytuacji nieprzedstawienia rachunków i faktur z naprawy wysokość odszkodowania ustalana miała być na podstawie stawki za roboczogodzinę w wysokości 60 zł netto i cen części oryginalnych pomniejszonych o 35 %. Spośród wariantów kalkulacji naprawy sporządzonych przez biegłego sądowego tym umownym postanowieniom odpowiadał wariant przedstawiony w opinii uzupełniającej na k. 141, czyli odpowiadający kwocie odszkodowania w wysokości 11.733,39 zł.

Oparcie się przez Sąd Rejonowy na innym wariancie kalkulacji kosztów naprawy i w konsekwencji przyjęcie wysokości odszkodowania bez uwzględnienia postanowień OWU AC było błędne.

Sąd Okręgowy nie podziela poglądu tegoż sądu w zakresie niejasnych postanowień umownych OWU AC odnoszących się do sposobu ustalania odszkodowania w poszczególnych wariantach ubezpieczenia. Nie uznaje również, aby nałożenie na poszkodowanego w dobrowolnej umowie ubezpieczenia obowiązku przedstawienia faktur czy rachunków z naprawy pojazdu stanowiło niedozwolone postanowienie umowne.

Umowa ubezpieczenia autocasco jest umową dobrowolną, której szczegółowe warunki strony określają w jej treści, jednakże zgodnie z art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1130) postanowienia umowy ubezpieczenia, ogólnych warunków ubezpieczenia oraz innych wzorców umowy sformułowane niejednoznacznie interpretuje się na korzyść ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia. Ponadto ustęp 3 tego przepisu stanowi, że umowa ubezpieczenia, ogólne warunki ubezpieczenia oraz inne wzorce umowy są formułowane jednoznacznie i w sposób zrozumiały. W art. 65 k.c. zostały określone ogólne dyrektywy wykładni mające zastosowanie do wszelkich oświadczeń woli (§ 1) oraz umów (§ 2). Przepis art. 65 § 1 k.c. stanowi o tym, jak „tłumaczyć” oświadczenia woli. Oznacza to, że kwestia interpretacji oświadczenia woli strony jest zakreślona zasadami ujętymi w tym przepisie. Oświadczenia woli wymagają wykładni w celu ustalenia właściwego ich znaczenia, a w rezultacie w celu rozpoznania skutków prawnych, jakie one wywołują.

Ustalenie treści oświadczenia woli stron należy do ustaleń faktycznych. Natomiast wykładnia oświadczenia woli to zagadnienie prawne. Odbywa się na podstawie art. 65 k.c. i podlega kontroli apelacyjnej z urzędu, gdyż błędy w tym zakresie stanowią naruszenie przepisów prawa materialnego.

W orzecznictwie na gruncie art. 65 k.c. przyjmuje się tzw. metodę kombinowaną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2007 roku, sygn. akt II CSK 489/06, Lex nr 274245), która zakłada interpretację oświadczeń woli uwzględniającą jednoczesną realizację dwóch wartości: konieczność respektowania woli podmiotu składającego oświadczenie i potrzebę ochrony zaufania osób trzecich do treści złożonego oświadczenia. Stosowanie tej metody składa się z dwóch faz: w pierwszej decydujące znaczenie należy przypisać rzeczywistej woli stron, jeżeli natomiast okaże się, że strony nie przypisywały złożonemu oświadczeniu takiego samego znaczenia, należy przejść do drugiej fazy, w której w sposób obiektywny ustala się właściwe znaczenie oświadczenia, biorąc pod uwagę, jak adresat rozumiał jego sens i jak powinien ten sens rozumieć.

W drugiej fazie podstawową dyrektywą wykładni jest przypisanie oświadczeniu sensu, jaki z treścią komunikatu wiązać mógł potencjalny, racjonalny odbiorca.

O wykładni oświadczenia nie rozstrzyga sens przypisywany temu oświadczeniu przez konkretnego odbiorcę. Nie jest możliwe ustalenie, jak odbiorca rzeczywiście rozumiał oświadczenie; będzie on interpretował oświadczenie w sposób

korzystny ze względu na swój interes. Interpretacja ta odbiegać może od treści komunikatu. Oświadczeniu należy nadać sens, jaki nadałby mu typowy odbiorca, znajdujący się w pozycji adresata.

To, jak strony, składając oświadczenie woli, rozumiały je, można wykazywać zarówno za pomocą dowodu z zeznań świadków, przesłuchania stron, jak i innych środków dowodowych.

Potrzeba sięgania do art. 65 § 2 k.c. zachodzi tylko wówczas, gdy brzmienie postanowień umowy jest na tyle niejednoznaczne, że usprawiedliwia możliwość dokonywania rozbieżnych interpretacji.

Z uwagi na cel umowy ubezpieczenia, jakim jest zapewnienie ubezpieczającemu rzeczywistej ochrony, konieczne jest, aby umowa lub stanowiące jej część ogólne warunki ubezpieczenia precyzowały w sposób nie budzący wątpliwości już w chwili zawarcia umowy, jakie zdarzenia są, a jakie już nie są objęte odpowiedzialnością zakładu ubezpieczeń. O zakresie odpowiedzialności pozwanego decyduje zatem treść umowy ubezpieczenia, wykładana według zasady określonej w art. 15 ust. 5 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Dokonując analizy postanowień OWU AC, w tym zarówno postanowień dotyczących opcji amortyzacji (pkt 38) jak i postanowień dotyczących zasad ustalania odszkodowania przy uszkodzeniu częściowej (punkty 82-86), nie sposób zgodzić się z Sądem Rejonowym, aby były one niejasne czy naruszające w sposób rażący interes ubezpieczającego. W ocenie Sądu Okręgowego zapisy te są klarowne i nie budzą wątpliwości interpretacyjnych. Z powyższych zapisów wynika, że strony umowy ubezpieczenia autocasco zobowiązane są współpracować przy ustalaniu wysokości ustalenia odszkodowania w ten sposób, że najpierw zostanie ustalony koszt i sposób naprawy, następnie po jej wykonaniu w oparciu o wystawione przez warsztat faktury lub rachunki zostanie wypłacone odszkodowanie. Ubezpieczyciel udzielając ochrony w ramach AC przedstawił przy tym szczegółowo w punkcie 84 ppkt 2 i 3, co jest brane pod uwagę w ramach weryfikacji zasadności dokonywanych napraw. Poza tym poszkodowany nie jest ograniczony wyborem warsztatu naprawczego. W przypadku zaś nieudokumentowania naprawy fakturami lub rachunkami ustalenie odszkodowania następuje przy zastosowaniu precyzyjnie wskazanych stawek roboczogodziny oraz z potrąceniem procentowym na wartości oryginalnych części zamiennych.

Biorąc pod uwagę fakt, że w niniejszej sprawie powód nie przedstawił dokumentów potwierdzających wysokość kosztów naprawy poniesionych przez poszkodowanego, Sąd I Instancji z uwzględnieniem powyższych rozważań, powinien uznać jedynie wysokość kosztów właściwych przy wariantcie wskazanym w punkcie 85 OWU AC.

Zasadne zatem pozostają zarzuty pozwanego, że ustalenie wysokości odszkodowania bez uwzględnienia postanowień OWU AC nastąpiło z naruszeniem wskazanych w apelacji przepisów art. 361 § 1 k.c. i art. 805 § 1 k.c. w związku z art. 65 § 2 k.c. i art. 353¹ k.c.

Pozwany przyjmuje jednak zaniżoną kwotę odszkodowania, nieuwzględniającą korekty wynikającej z uzupełniającej opinii biegłego, który wskazał, iż odszkodowanie uwzględniające uzupełnienie czynnika oraz płynu chłodzącego wynieść powinno 11.733,39 zł. W toku postępowania likwidacyjnego wypłacono kwotę 10.900 zł, a zatem brakująca kwota odszkodowania to 833,39 zł. Odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty liczone za okres 31.01.2019-25.04.2019r. wynoszą 13,43 zł. Łącznie na rzecz powoda zasądzeniu podlegała więc kwota 846,82 zł.

Co do kosztów prywatnej ekspertyzy wykonanej na rzecz powoda wskazać należy na brak podstaw do jej uwzględnienia w niniejszej sprawie, choć znaczna część zarzutów apelacji w tym przedmiocie jest niezasadna. Wskazać należy, że ekspertyza ta w przedmiotowej sprawie była zbędna, skoro oparta była na zupełnie innej podstawie ustalenia odszkodowania niż podlegająca zastosowaniu. Z tych względów poniesione z tego tytułu koszty nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym, a odmienne rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego zapadło z naruszeniem przepisu art. 361 § 1 k.c. Pozostałe zarzuty apelacji odnoszące się do kwestii prywatnej ekspertyzy pozostają niezasadne.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniżył należność powoda z kwoty 7.876,59 zł do kwoty 846,82 zł i oddalił powództwo w zakresie kwoty 7.029,77 zł.

W konsekwencji zmiany wyroku co do roszczenia głównego zmianie podlegały również rozstrzygnięcia o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych. Oba rozstrzygnięcia oparte zostały na przepisie art. 100 k.p.c. Powód utrzymał się przy swoim roszczeniu w 10,80 %, poniósł zaś koszty w kwocie 1.952 zł (podwyższenie wartości przedmiotu sporu przy ustaleniu wysokości wynagrodzenia adwokackiego uwzględnia się dopiero od kolejnej instancji). Pozwany poniósł koszty w kwocie 287 zł. Co prawda powód nie poniósł kosztów opłaty 400 zł, więc jej doliczenie przez Sąd Rejonowy do kosztów przez niego poniesionych było błędne, niemniej jednak zasadzono tę kwotę od powoda, co też było błędem, ale już nienaprawialnym. W przypadku pozwanego Sąd Rejonowy również błędnie doliczył do poniesionych przez niego kosztów wydatek na opinię biegłego, którego w rzeczywistości pozwany nie poniósł. Inaczej niż w przypadku powoda można to było odliczyć od poniesionych przez niego kosztów, gdyż zmianie podlega punkt 5. rozstrzygający o tej opłacie. Łącznie koszty procesu wyniosły kwotę 2.504 zł. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanego podlegała kwota 17 zł.

Przy zastosowaniu zasady wynikającej z art. 100 k.p.c. zmianie podlegało rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 5. wyroku poprzez obniżenie wysokości obciążających pozwanego nieuiszczonych kosztów sądowych.

Zwrócić należy uwagę Sądowi Rejonowemu, iż nieuiszczone koszty sądowe podlegają oddzielnemu rozliczeniu, nie podlegają doliczeniu do kosztów procesu, które rozliczane są między stronami.

W pozostałym, nieuwzględnionym zakresie apelacja pozwanego podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. jako niezasadna.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy oparł na przepisie art. 100 k.p.c. Ponieważ pozwany przegrał apelację w niewielkim zakresie, sąd obciążył powoda obowiązkiem zwrotu całości poniesionych przez niego kosztów postępowania apelacyjnego.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego za pośrednictwem PI.

26.09.2022r.